

A RÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC (1703-1711)

1. A felkelés okai:

- a) **Habsburg-önkényuralom:** a magyar főurak megkérdése nélkül döntenek az ország dolgairól
- b) A Habsburgok **Erdélyt külön tartományként** kezelik
- c) Hamis **felségárulási perek** a gazdag földbirtokosok ellen
- d) A törököt kiűző **császári hadsereg fosztogatásai**
- e) Súlyos **adók** a jobbágyok nyakán:
 - **porció:** a német császári katonák ellátása
 - **forspont:** a katonaság szállítása

Ezek az indokok a **Brezán** várában kiadott hadba hívó **kiáltványban**, illetve a külföld felé kiadott **Recrudescunt-ban** (Mégfogalmazója **Ráday Pál**) is megfogalmazódtak.

2. A felkelés célja: a magyar függetlenség kivívása

3. A felkelés vezetői:

- a) „vezérlő fejedelem”: II. Rákóczi Ferenc ⇒
- b) **hadvezérek:** Bercsényi Miklós, Bottyán János, Esze Tamás, Ocskay László, Károlyi Sándor, illetve a labancok részéről Pálffy János

4. Nagy csaták:

Harcoló felek: kurucok (felkelők) és labancok (császáriak)

- a) **Dunaföldvár** elfoglalása, **győri** csata (a legfényesebb győzelmek),
- b) **zsibói** csata (Erdély elvesztését okozta a vereség)
- c) **trencsényi** csata (döntő vereség)

5. A szabadságharc országgyűlései:

ÉV	HELYSZÍN	HATÁROZATOK
1705	Szécsény	<ul style="list-style-type: none"> • II. Rákóczi Ferencet a nemesek Magyarország fejedelmévé választják. • Megszervezik az állam irányítását is: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rákóczi központosító, az abszolutizmus vonásait hordozó elképzeléseit igyekezett megvalósítani. ➤ 24 tagú szenátusát köznemesekből állította össze, akik az államigazgatás ágai szerint szakosodva készítették elő a fejedelem döntéseit. ➤ Gazdasági Tanács jött létre a fejedelem vezetésével a kincstár és a hadellátás irányítására. ➤ Törvény született a szabad vallásgyakorlatról is.
1707	Ónod	<ul style="list-style-type: none"> • a Habsburgok első trónfosztása (a 2. trónfosztás 1849-ben, a 3. 1921-ben lesz majd) <i>„Eb ura fakó! József császár nem királyunk!” (Bercsényi)</i> • a független Magyarország kikiáltása • Elfogadták a hadikiadásokra kivetett 2 millió forint adót, amelyből a nemesség is részt vállalt.
1708	Sárospatak	Törvény a jobbágykatonaságról : ha egy jobbágy beáll a hadseregbe, felszabadul a földesúri terhek fizetése alól (robot, adó, ajándék)

6. A szabadságharc tetőpontja: 1707

a) ekkor kiáltották ki **hazánk függetlenségét**

b) a kurucok elérték a **legnagyobb katonai sikerüket**: Erdélyt és Magyarországot együtt birtokolták.

7. A szabadságharc vereségének okai:

- a) Rákóczi Ferenc **nem kapott külföldi segítséget**, a szabadságharc elszigetelődött.
A **franciák vesztesre álltak a spanyol örökösödési háborúban**. Segélypénzeik 1710 után megszűntek. Rákóczi 1710-ben **I. Péter cárral** kötött szövetséget, de 1711 után az oroszoknak fontosabb volt a jó viszony a Habsburgokkal, ezért a kuruc állam tőlük sem számíthatott segítségre.
- b) **Gazdasági helyzet** romlása: értéktelenné vált Rákóczi pénze, a **libertás** (nevét a *Pro libertate!* = *A szabadságért!* feliratról kapta.) **Pestisjárvány** is irtotta a lakosságot. A **viSSzaeső termelés veszélyeztette a hadsereg ellátását**.
- c) **Katonai téren kiütköztek a kuruc hadsereg gyengéi**. A császári csapatok egyre inkább fölénybe kerültek. Az ország mind nagyobb területei kerültek az ellenség kezére. A kuruc hadsereg **tisztikara képzetlen** (Vak Bottyán elhunyt, Ocskay László és Bezerédi Imre átálltak a császáriakhoz), legénysége tapasztalatlan, fegyelmezetlen volt. A **trencsényi csatában** (1708) a szabadságharc legerősebb, 15000 fős, jól felszerelt hadserege szenvedett vereséget egy 8000 fős császári seregtől. A kuruc katonák egyre inkább **belefáradtak** a harcokba

A háború folytatásának feltételei 1711-re gyakorlatilag megszűntek.

7. A felkelés vége: a szatmári béke Károlyi Sándor és III. Károly között:

Béketárgyalások:

1711-re az udvarban is felülkerekedtek a megegyezést sürgető körök. Először a háború folyamán magyar főparancsnokot neveztek ki a császári seregek élére gróf **Pálffy János** személyében, aki hamarosan tárgyalásokat kezdett Károlyi Sándorral. Rákóczi eközben Lengyelországba ment Péter cárhoz segítségért.

Sem Károlyi, sem Pálffy nem akarta, hogy az abszolutizmus megsemmisítse a magyar rendek kiváltságait. Károlyi elérte, hogy a békekötés **közkegyelmet** adjon mindenkinek. A szabadságharcban résztvevő nemesek visszakapták birtokaikat. A szabadságharc célja, a **független magyar állam megteremtése meghiúsult**. **Nem válhattak szabaddá a kuruc hadsereg jobbágykatonái**. 1711. április 30-án Szatmáron aláírták a békét. Másnap a **nagymajtényi síkon** a kuruc csapatok letették a fegyvert. Károlyi **tisztességes békét** kötött. Ezt azonban nem érthette volna el a szabadságharc nyolcéves erőfeszítései nélkül.

Vagyis a béke legfontosabb pontjai:

- **Büntetlenség** a lázadó kuruc katonáknak,
- a magyar **törvényeket a Habsburgoknak be kell tartaniuk,**
- **Magyarország** viszont a **Habsburg birodalom része** marad.

8. Rákóczi Ferenc sorsa:

Rákóczi a vereséget követően **nem tért haza Magyarországra**, nem fogadta el a békét a neki felkínált kegyelem ellenére sem. Az újrakezdés reményében ment Franciaországba, majd Törökországba. Leghűségesebb kísérelőivel (pl. Bercsényi Miklós, **Mikes Kelemen**) **emigrációban** (külföldi száműzetésben) élte le életét a **törökországi Rodostóban**. Itt érte a halál 1735-ben.

